

"Mahalle Baskısı Ülkemizdeki Ara Eleman Sıkıntısını Gideremiyor"

Turizm ülkesiyiz ama Türkiye'de turizm eğitimini tercih eden öğrenci sayısı giderek azalıyor. Aşçılık, gastronomi ve rehberlik programları öğrenciler tarafından talep edilirken; turizm işletmeciliğine ilginin maalesef azaldığını görmekteyiz. Bu nedenle de turizm fakülteleri bazı bölümlerini kapatmak zorunda kaldı. Bu durum turizm eğitimi açısından ciddi bir sorundur.

RÖPORTAJ: SEDA GÖK

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, 4 yıl önce İzmir'de bir pilot model olarak faaliyete geçen, herhangi bir üniversiteye değil, doğrudan YÖK'e bağlı Türkiye'deki 4 meslek yüksekokulundan birisi...

İzmir Konak Yerleşkesi'nde halen 2 bin öğrencisiyle eğitim hayatına hizmet veren İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, önümüzdeki dönemde büyüme hedefleri doğrultusunda yeni kampüs ve ek bina yatırımlarına hazırlanıyor. YARIN Dergisi'ni ağırlayan İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu Müdürü Prof. Dr. Derman Küçükaltan, İzmir

merkezde kiralama yaparak ek kampüs yatırımı yapacaklarını söyledi. Ayrıca Menemen'de eğitim-öğretim amaçlı 50 dönümlük bir arazinin de alındığını müjdeledi.

Özellikle uygulama gerektiren bölümlerin yeni binada olmasını planladıklarını ifade eden Küçükaltan, öğrencilerine staj anlamında özel sektörden yoğun talep geldiğine dikkat çekti. Küçükaltan ile İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nun hedefleri üzerinden Türkiye'deki eğitim sistemine ve yapılması gerekenlere ışık tuttuk.

Sizi tanıyabilir miyiz?

İstanbul doğumluyum. Bütün eğitim hayatım İstanbul'da geçti. Marmara Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde Turizm İşletmeciliği konusunda Yüksek Lisansımı ve Doktoramı tamamladım. Doçentlik ve Profesörlük sonrası 30 yıl devlet üniversitelerinde hizmetim oldu. Bu Üniversitelerde Bölüm Başkanlığı, Müdürlük ve Dekanlık gibi çeşitli görevlerde bulundum. Emekli olduktan sonra İstanbul'da bir Vakıf Üniversitesinde Uygulamalı Bilimler Yüksekokul Müdürlüğü, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı, Rektör Yardımcılığı gibi yönetsel görevleri yürüttüm.

[Kadromuzun büyük bölümü özel sektör tecrübesine sahip. Bu nedenle sektör donanımları son derece yüksek. Biz bu yıl yeni bir uygulama başlattık. Kariyer Günleri'nin adını Kariyer Dönemi olarak değiştirdik ve bütün bir döneme yaydık.](#)

Sonrasında İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nun İstanbul'dan İzmir'e taşınmasıyla Mütevelli Başkanlığı'mızın teklifi ve YÖK'ün onayıyla müdür olarak atandım. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda bu görevimi 2019 Ağustos ayından beri yürütüyorum.

Okulunuz hakkında bilgi verir misiniz?

Meslek Yüksekokulumuz pilot bir model olup, Rektörlüğü olmayan direkt YÖK'e bağlı bağımsız bir Vakıf Yükseköğretim Kurumudur. Türkiye genelinde bu modelde 3 Yüksekokul daha eğitim veriyor. 2018 yılından beri İzmir Konak Yerleşkesi'nde eğitime devam ediyoruz. Ancak bizim okulumuzun öncesinde de 10 yıllık bir İstanbul eğitim geçmişi var.

Kaç bölümde eğitim veriliyor?

İlk kurulduğunda 26 program ile başlayan eğitim sürecimizde bugün 36 programımıza ulaştık. İkinci öğretim olarak bünyemizde Aşçılık Programımız bulunmakta. Bu programlarda toplamda 2 bin öğrencimiz, 108 kadrolu öğretim elemanımız var. Önümüzdeki yıl YÖK tarafından Yüksekokulumuza Bilişim Güvenliği Teknolojisi Programı'nın da verildiğini müjde olarak vermeliyim.

Mevcut kampüs alanınız yeterli mi?

Yeni kampüs alanına ihtiyacımız var. Bu konuda çalışmalarımız sürmekte. Mevcut binamızın yanında yeni bina inşaatımız da devam etmekte. Aynı zamanda Menemen'de 50 dönümlük arazi alındı ve yakında burada bir yatırım sürecine girilecek. Ayrıca, Torbalı'da 20 dönüm arazimiz var. İzmir merkezde de en az 5 bin metrekare kapalı alana sahip bina kiralama sürecine gireceğiz. Bu kiralamayı en kısa sürede tamamlamayı, bina inşaatını da 1.5 yıl içinde bitirmeyi hedefliyoruz.

Merkezde kiralama yapmayı planladığımız binada hangi bölümler olacak?

Özellikle uygulama odaklı bölümlerimiz orada olacak. Sağlık programlarımızın laboratuvarları gibi... Kiralık binamızın merkezi

verde olmasını arzuluyoruz ama aradığımız kriterde yer bulmakta zorlandığımızı belirtmeliyim.

Turizm alanında bir bölüm açacak mısınız?

Turizm ülkesiyiz ama Türkiye'de turizm eğitimi tercih eden öğrenci sayısı giderek azalıyor. Aşçılık, gastronomi ve rehberlik programları öğrenciler tarafından talep edilirken; turizm işletmeciliğine ilginin maalesef azaldığını görmekteyiz. Bu nedenle de turizm fakülteleri bazı bölümlerini kapatmak zorunda kaldı. Bu durum turizm eğitimi açısından ciddi bir sorundur. Konunun ivedilikle bakanlık, üniversiteler, sektör temsilcilerinin katılacağı bir Şura'da ele alınıp, araştırılması ve sonuçlarının uygulamaya konulması gerekiyor. YÖK mevzuatı gereği bir bölüm açılabilmesi için ülke genelinde yüzde 80 doluluk oranına erişilmesi gerekiyor. Ama bugün turizmde bu oran maalesef yüzde 50 düzeyinde kalmakta. O yüzden şu anda turizme yönelik bir programımız olamayacak.

Pandemi döneminde 2 yıllık eğitim gören gençler 'sıra, kampüs görmeden' mezun oldu. Bu öğrencilerin mesleki adaptasyonu için ne gibi çalışmalar yapılmalı? Meslek yüksekokulu olarak siz neler yaptınız?

Bu süreçte tüm dünyada eğitim bloke oldu. Özellikle uygulamalı eğitimlerde pandeminin olumsuz etkilerini daha fazla hissettik. Dolayısıyla o kuşak uygulamalı eğitimde istenilen seviyeye ulaşmada zorlandı. Hatta öğrenci geldi, kayıt yaptırdı ve 2 yıl sonrasında da bize diplomasını almaya geldi. Stajlarını da mevzuat gereği proje ve ödev şeklinde yapabildiler. Ancak aşılamanın artması, koşulların iyileşmesi ile birlikte bu süreç hızla aşıldı. Biz hemen öğrencilerimize uygulama dersleri için telafi programlarını hazırlayıp, uygulamaya geçirdik. Öğrencilerin büyük kısmı zorunlu olmamasına rağmen bu derslere katılıp, uygulama eksikliklerini giderdiler.

İzmir'de 25 kurum ile protokol imzaladık. Bu kurumların yöneticilerine bir kere daha teşekkür ediyorum. Protokolleri gerçekleştireli 8 ay olmasına rağmen, Şubat 2022 döneminde 450 öğrencimize yönelik staj talebi tarafımıza ulaştı. 2 bin öğrencimizin yarısının staj aşamasında olduğu düşünülürken, bu öğrencilerimizin yaklaşık yarısına staj talebinin gelmesi çok güzel bir gelişme oldu.

Böylece biz pandeminin olumsuz etkisini bir ölçüde tolere ettik.

Mesleki oryantasyon konusunda durumları nedir?

İzmir'de 25 kurum ile protokol imzaladık. Bu kurumların yöneticilerine bir kere daha teşekkür ediyorum. Protokolleri gerçekleştireli 8 ay olmasına rağmen, Şubat 2022 döneminde 450 öğrencimize yönelik staj talebi tarafımıza ulaştı. 2 bin öğrencimizin yarısının staj aşamasında olduğu düşünülürken, bu öğrencilerimizin yaklaşık yarısına staj talebinin gelmesi çok güzel bir gelişme oldu.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi üzerinden de öğrencilerimiz staj yerlerini bulmaktalar. Stajda performansını iyi olan öğrencilerimiz için devamlı çalışma talepleri geliyor ve o işletmede istihdam ediliyorlar. Pandemi nedeniyle işletmeler staj talebimize geçen yıl sıcak yaklaşmamışlardı.

Bu yıl bu talebin daha da artacağını düşünmekteyiz. Maalesef bir de şu gerçeği göz ardı edemeyiz. Sektörlerdeki ara eleman ihtiyacı maalesef mahalle baskısı yani çevresel baskılar ve algı nedeniyle tam kapanmamakta. Çünkü gençler fakülte mezunu olma konusunda çok isteklidir. Bu yüzden bizden fakültelere Dikey Geçiş Sınavı ile geçen öğrenci sayısı da bir hayli yüksek. Aslında fakülte mezunlarıyla mukayese edildiğinde, ön lisans mezunlarının daha kolay iş bulacakları da bir gerçek. Ancak belirttiğim etkenler ön lisans mezunlarının sayılarını azaltmakta, bu da ülkemizdeki ara eleman ihtiyacını arttırmaktadır. Benim gözlemlerim ve tespitlerim İzmir'de ara eleman gereksiniminin bir hayli fazla olduğu yönünde...

Eğitiminin eğitimi de çok önemli... Bu konuda neler yaptınız, yapıyorsunuz?

Eğiticilerin; günceli ve teknolojiyi

[Özellikle uygulama gerektiren bölümlerin yeni binada olmasını planladıklarını ifade eden Küçükaltan, öğrencilerine staj anlamında özel sektörden yoğun talep geldiğine dikkat çekti. Küçükaltan ile İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nun hedefleri üzerinden Türkiye'deki eğitim sistemine ve yapılması gerekenlere ışık tuttuk.](#)

takip etmesi gerekiyor. Yeni kuşak gerçekten teknolojiye son derece hâkim. Öğretim elemanlarının da onların bu taleplerine hızlı ve sağlıklı cevap vermesi şart. Biz bu yüzden formasyon eğitimlerini çok önemsiyoruz. Bir hoca çok şey bilebilir ama onu en doğru ve en iyi şekilde öğrenciye aktarabilmek de bir sanattır, meziyettir. Hitabet önemli rol oynar. Biz bunlara yönelik kurum içi eğitim çalışmaları yapıyoruz. Diğer taraftan, geçen ay Ege Üniversitesi ile bir iş birliği yaptık, "AB projeleri nasıl hazırlanır?" başlığında hocalarımıza iki hafta boyunca eğitim seminerleri düzenledik. Yine bu bağlamda Dokuz Eylül Üniversitesi İngilizce İşletme Fakültesi'nden bir hocamız, "TÜBİTAK projeleri nasıl hazırlanır?" başlığında bir seminer verdi. Ayrıca bölgemizdeki üniversiteler ile protokollerimizi gerçekleştirdik. Böylece öğretim elemanlarımız bu üniversitelerimizin

laboratuvarlarından da yararlanabiliyorlar. Değerli Rektörlerimize bu nedenle ayrı bir teşekkür etmek istiyorum.

Akademik kadronuzun özel sektör tecrübesi ne düzeyde?

Kadromuzun büyük bölümü özel sektör tecrübesine sahip. Bu nedenle sektör donanımları son derece yüksek. Biz bu yıl yeni bir uygulama başlattık. Kariyer Günleri'nin adını Kariyer Dönemi olarak değiştirdik ve bütün bir döneme yaydık. Böylece öğretim elemanlarımız sektör temsilcilerini bir dönem boyunca derslerine davet ediyorlar ve mikro ölçekte öğrencilerle sektör temsilcileri buluşmalar gerçekleştiriyorlar. Tercih edilen öğrencilere staj teklifi o ders esnasında sunulabiliyor. Ayrıca sektörden gelen davetlinin ilgi odağı kendi alanındaki öğrenciye daha fazla yoğunlaşmış oluyor.

Bütün hocalarımız bu etkinliklerde özveri ile görev alıyor, sektör temsilcileriyle, STK'larla kendileri bağlantıya geçiyor. Öğrencilerimizin staj aşamasını ise Kariyer ve Staj Koordinatörlüğümüz yürütüyor. Mesleki İngilizce konusunda hala sorunu tam çözebilmiş değiliz. Bu sorunu neden aşamıyoruz? Bu sorunun cevabını genel anlamda eğitim sistemimiz içinde aramak daha doğru olur. Çünkü öğrenci üniversiteye gelinceye dek yaklaşık 12 yıllık bir eğitimden geçmiş oluyor. Aslında gelişmiş ülkelerde olduğu gibi bu süre 1, hatta 2 yabancı dilin öğrenilebilmesi konusunda çok yeterli. Ama öğrenci üniversitelere geldiğinde baz seviyede bir İngilizce ile geliyor, üniversiteden de mezun olurken diğer mesleki derslerin yoğunluğundan istenilen yabancı dil düzeyine maalesef sahip olamıyor. İşte bu durum bizim dil eğitim sistemimizi yeniden gözden geçirmemiz gerektiğini ortaya koyuyor. Yabancı dil açısından sıkıntılı bir eğitim sürecindeyiz. Çünkü küresel iş dünyası artık 2 yabancı dilin bilinmesi gerekliliğini ortaya koyuyor.

Biz YÖK mevzuatı gereği meslek yüksekokulu bazında ancak isteğe bağlı hazırlık sınıfı açabiliyoruz. Bizim zorunlu hazırlık sınıfımız bu nedenle maalesef bulunmamakta. Oysa Sivil Havacılık ve Kabin Hizmetleri, Dış Ticaret, Lojistik gibi bazı programlarımız yabancı dilin olmazsa olmaz programlarıdır.

25 tane protokol imzaladığınızı söylediniz. İş dünyası ve STK'lar ile yaptığınız görüşmelerde size en çok hangi talepler ve sıkıntılar ifade edildi? En çok hangi başlıklarda iş birliği önerisinde bulundular?

Birincisi; 30 iş günü staj süresi meselesi... Bu süre firmalarca haklı olarak çok az bulunuyor. "Stajyeri tanımak için yeterli değil" deniliyor ve en az 70 gün olması isteniyor. YÖK şöyle bir uygulama başlattı ve biz de onu uygulayacağız.

Meslek yüksekokullarında 3 artı 1 Sistemi, fakültelerde ise 7 artı 1 Sistemi. Yani çok yerinde olan bu uygulama ile bizde de öğrencilerimiz 3 dönem okulda, bir dönem sahada olabilecekler. Biz bunun ilk aşamasını, Ege Üniversitesi ile protokol yaparak başlattık. Bizim 4 programdan öğrencilerimiz, Dış Hekimliği Fakültesi'nde bir dönem boyunca oraya gidip yerinde mesleki eğitim ve staj yapıyorlar. Böylece öğrencilerimiz hastaya yakın çalışıyor, alanları ile ilgili uygulamaları yerinde gerçekleştirebiliyor. Öğrenci bolca pratik yapmak istediği için de bu uygulamadan çok mutlu. Önümüzdeki dönemden itibaren birkaç programımızda daha bu modeli genişletmek istiyoruz. Bazı programlara sektörün yoğun ilgisi var. Açıcılık, makine, bilgisayar, grafik tasarım ve yazılım gibi...

Taleplerin büyük kısmı da bu alanlarda geliyor. İzmir'deki büyük firmalarla iş birliği yaptık ve onlar da bizden stajyer alıyorlar. EBSO, ESİAD gibi önemli sivil toplum kuruluşlarıyla YÖK mevzuatının da el verdiği ölçüde müfredatlarda sektörün beklentilerine uygun revizeler gerçekleştirerek

öğrencilerimizi sektörlerin beklentilerine uygun şekilde yetiştirip istihdamlarını sağlamayı hedeflemekteyiz. Bu konularda ilgili kurumlarla çalışmalarına başlamış bulunmaktayız.

Ancak biz de sektörden şunu istiyoruz; biz öğrenciyi staja gönderdiğimizde sigortasını yasal yükümlülüğümüz gereği karşılıyor. Ancak bazı firmalar yükümlü olmalarına rağmen öğrenciye staj esnasındaki asgari ücretin üçte birini ücret olarak vermekten yüksek maliyet nedeniyle imtina edebiliyorlar ve bu nedenle de stajyer öğrenci kabul etmiyorlar. Bu da staj eğitiminin ülkemizdeki önemli bir sorunu olarak karşımızda durmakta.

Ekleme istedikleriniz...

İzmir'de 4 yıllık bir Yüksekokuluz, ama hızlı geliyoruz. Tabii bu hızlı gelişimin sağlıklı olmasına da özen gösteriyoruz.

Nitelikli ara elemanın, gelecekte nitelikli ana eleman olmasına yönelik çalışıyoruz.

Öğrencilerimizi bu ilke ile yetiştirmeye dikkat ediyoruz. Bunun bolca uygulama ile gerçekleşebileceğinin farkındayız.

Bir hocamın yıllar önce bana söylediği güzel bir söz vardı: "Yöneticilikte ya pantolon eskiteceksin, ya da ayakkabı eskiteceksin. Sen ayakkabı eskitenlerden ol". Ben de yönetici olarak bu ilke üzerinden yol almaya özen gösteriyorum. Sahadayım ve bir yönetici için olması gerekenin de bu olduğunu düşünüyorum. Çünkü yöneticiler olarak iletişime, iş birliklerine her daim açık olmalı, günceli takip etmeliyiz. Bu yaklaşımın kurumlara çok şey katacağına yürekle inanıyorum. ■